

Hans Egede : eene voorlezing

<https://hdl.handle.net/1874/234418>

J.W.Th. Weddik

mm 10796

A 4j

93

94

M 2 W
PKE 206

Hans Egede.

BIBLIOTHEEK
HENDRİK
KRACKER
INSTITUUT
OEGSTREEST

(Eene voorlezing, door J. W. TH. WEDDIK).

Het was den 31sten Januari 1886 twee honderd jaren geleden, dat een man geboren werd, wiens naam met onvergankelijke letters staat geschreven in de geschiedenis der Christelijke Kerk, bijzonder in de geschiedenis der Christelijke Zending; en het is daarom niet ongepast, de gedachtenis aan hem en zijn werk te hernieuwen, opdat van zijn voorbeeld ook eene kracht op ons uitga, om in dat deel van den grooten wijnberg des Heeren, waarin ieder onzer geplaatst is, iets, hoe weinig dan ook, te verrichten tot verheerlijking van Zijnen gezegenden Naam.

HANS EGEDE, de Apostel van Groenland, werd den 31sten Januari 1686 te Senjen, in Noorwegen geboren. Van zijne jeugd en voorbereiding voor den geestelijken stand is ons niets naders bekend. Toen hij zijn 22ste jaar ingetreden was, namelijk in het jaar 1707, werd hij reeds tot predikant te Vogen in het stift Throndjem (Drontheim) aangesteld. In trouwe liefde als herder en leeraar voor zijne gemeente werkzaam, arbeidde hij in haar midden niet alleen voor het Rijk der Hemelen; ook zijn aardsche vaderland had hij lief, en daarom verdiepte hij zich gaarne in de oude kronieken, die de herinnering bewaarden aan zijne voorvaderen, de kloeke, onvertsaagde Noormannen. Bijzonder voelde hij zich aangetrokken door hunne moedige zwerftochten ter zee (de zoogenaamde Wikinger-

A 4j

93

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3490 3868

vaarten), waarbij zij, na hunnen eigen overgang tot het Christendom, verre landen aangedaan en voor de kennis van Christus gewonnen hadden. Toen bleek hem dan ook, dat eenmaal, (vóór omstreeks acht honderd jaren), Noormannen, het eiland IJsland ten uitgangspunt nemende, naar het Westen en Noorden waren gestevend en een nieuw land hadden ontdekt. Zij roemden het onder hunne landgenooten in IJsland, uit hoofde van zijn' rijkdom in jachtvelden, zijne ruime vischwaters, en noemden het Groenland, het groene land, omdat zij aldaar veel bosch, weide en bouwgrond gezien hadden. In groote scharen trokken de Noormannen er nu heen, en vestigden er tal van koloniën. De inboorlingen werden ook weldra christenen, daar de christelijke godsdienst uit Noorwegen en Denemarken te hunner kennis werd gebracht, en zij stonden onder de geestelijke leiding van eenen bisschop, die in Groenland resideerde. Eene domkerk werd op de Westkust des lands gebouwd, en in zestien kerspelen diende men den waren God. Het bisdom bij Gardar aan de Oostkust was in 1122 opgericht, en stond onder kerkelijk verband met het aartsbisdom Throudjem in Noorwegen. In tamelijk bloeienden toestand verkeerden de nieuwe christelijke koloniën. Maar sedert de nieuwe vereeniging van Noorwegen met Denemarken in 1387 door de Unie van Calmar, het werk van MARGARETHA, „de Noordsche Semiramis”, hield het verkeer tusschen Groenland en het christelijke moederland van lieverlede geheel op, en verdween Groenland allengs geheel uit de geschiedenis. Het vermoeden is gerezen, dat de zoogenaamde „zwarte dood”, de vreeselijke pestziekte, die van 1348-50 in Europa ontzettende verwoestingen aanrichtte, zijne talrijke slachtoffers ook op die verre kusten geveld heeft. Des te gemakkelijker konden de wilden, die in het midden

der 14de eeuw van het Noorden uit op de kust verschenen en met de bewoners van Noorwegen in strijd geraakten, het overschot der Noordsche bevolking geheel verdringen. Anderen meenen, dat door ophooping van ijs de verbinding met het moederland afgesneden en den kolonisten de noodige ondersteuning onttrokken werd. De bouwvallen van kerken en andere gebouwen op de Westkust bleken later de zekere sporen te zijn, dat het Christendom in vroegere tijden op Groenland had post gevat. Aldus heeft men de toestanden voorgesteld.

EGEDE, de Noordsche geestelijke in Vogen, las van dat alles, en het wekte zijne verwondering, dat met de 14de en 15de eeuw een eind gekomen was aan alle berichten in betrekking tot deze schoone christelijke kolonie. Hij voelde zich gedrongen, tot volstrekte zekerheid dien-aangaande te geraken. Zoo begaf hij zich naar de groote handelsplaats Bergen, en deed voortdurend onderzoek bij de daar wonende walvischvaarders, en toen verkreeg hij dit antwoord: „De Oostkust van Groenland is thans zóó door sneeuw en ijs ommuurd, dat geen schip er doorheendringen en eene landingsplaats vinden kan. Van menschen of kerken aldaar heeft niemand iets gehoord. De Westkust is wel wat toegankelijker, maar groen en fraai is het ook dáár niet, en de menschen, die men er aangetroffen heeft, en met wie men in handelsverkeer getreden is, gelijken weinig op de bewoners van Noorwegen, en leven in de duisternis van het Heidendom.”

Dit bericht bedroefde den navorschenden EGEDE zeer. De oude Noormannen van Groenland, zoo dacht hij, hebben dus het licht van Christus weder verloren, en zijn in het Heidendom teruggezonden. En aanstonds ontwaakt de gedachte in zijn hart: „Ik wil dan heengaan, en hun het heil terugschenken!” Maar was deze gedachte uit God

of uit hemzelve? Hij bekleedde immers een ambt in eene gemeente! Mocht hij dat laten varen? Daarbij had hij vrouw en kinderen! Mocht hij hen in het ongeluk storten? Onophoudelijk bad hij God om licht en klaarheid. Daarop kleeedde hij, zonder er ooit met eenig mensch over gesproken te hebben, zijn voornemen in den vorm van een smeekschrift, en zond het, door bemiddeling der bisschoppen van Bergen en Throndjem, aan den koning. Daardoor hoorden zijne vrouw en zijne vrienden van het plan; krachtig drongen zij bij hem er op aan, het vaarwel te zeggen; hij zelf begon berouw over den stap, dien hij wagen wilde, te gevoelen, en wilde in het ambt, dat God hem gegeven had, volharden.

Intusschen het gelukte hem niet, zijn eerste plan op te geven. Het woord van den Heiland: „Wie vader en moeder meer lief heeft dan Mij, is Mijns niet waardig, en wie zoon of dochter meer lief heeft dan Mij, is Mijns niet waardig!” kwam hem niet uit de gedachte, en liet hem geen rust bij dag en nacht. Zulk een gemoedsangst greep hem aan, dat hij liever sterven dan leven wilde, te meer toen zijne vrouw, aan wie hij zijn voornemen thans blootlegde, tot hem zeide, dat zijne gedachten over Groenland niet van God, maar van den booze afkomstig konden zijn. In dienzeifden tijd geschiedde het, dat veel verdriet en ergernis zijn ambt en huis troffen, terwijl door zijne vijanden allerlei leugens en lasteringen tegen beiden werden verbreid. Die treurige ervaring bewoog zijne vrouw, er ernstig over na te denken, of het toch niet Gods wil zou kunnen zijn, dat zij naar Groenland gingen? Ook zij droeg de zaak Gode in het gebed op, en zie, spoedig kwam er eene verandering in haar hart: zij was bereid om met haren man naar de heidenen te trekken, en zij heeft zich van toen af nog standvastiger

dan haar man betoond in het overwinnen van alle zwaarigheden en hinderpalen.

In het jaar 1718 legde EGEDE zijn ambt te Vogen neder, en vertrok hij met zijne vrouw en kinderen, van welken het jongste slechts één jaar oud was, naar Bergen, omdat hij hoopte daar zijn doel te kunnen bereiken. Hier meenden velen, dat hij krankzinnig was, en de bezwaren, die hem den weg versperden, schenen geen einde te willen nemen. Toen reisde hij naar Kopenhagen, en droeg aan het aldaar gevestigd zendingbestuur en inzonderheid aan Koning Frederik VI, zijne zaak voor. De vorst verblijdde zich over zijnen vromen ijver, en beloofde hem zijne wenschen te zullen bevorderen en hem te ondersteunen. Alles kwam er nu op aan, dat hij eene vereeniging van kooplieden in stand riep, die bereid waren eene handelsverbinding met Groenland aan te knopen, aan welke zijn zendingarbeid zich dan zou kunnen vasthechten. Drie jaren lang was hij bezig, eer hij die handelsvereeniging in het leven had geroepen. Eindelijk was de som van 10,000 Thaler bijeengebracht. Drie schepen werden uitgerust; een daarvan heette „de Hoop”, en zou in Groenland moeten blijven; het tweede zou op de walvischvangst moeten uitgaan, en het derde de gemeenschap met het vaderland onderhouden. De Koning had zijne toestemming gegeven, en aan EGEDE, die aan het hoofd der geheele onderneming geplaatst was, werd als zendeling in Groenland een jaarlijksch inkomen van 300 Thaler toegekend.

Op den 12^{den} Mei 1721 verlieten de schepen Noorwegen, met EGEDE, begeleid door zijne vrouw, hunne beide zonen en 43 personen aan boord. Op den 4^{den} Juni bereikten zij de zuidelijkste punt van Groenland. EGEDE'S blijdschap bij de aanschouwing van het land

zijner vurige begeerte was met diepe smart vermengd. Van eenig groen land of korenhalmen geen spoor. Zoo ver het oog reikte niets dan sneeuw en ijs, daarbij tusschen de open zee en de kust vele mijlen ver ijsvelden en ijsbergen, die nu eens vast in elkaâr waren geschoven, dan weder door elkaâr heenbraken en elkaâr verpletterden. Door dit dikke pantser moest men heendringen. Zoo zeilde men langs de westkust voort, om daar zoo mogelijk eene opening te vinden. Na drie weken opsporens kwam er eindelijk eene open plaats in 't zicht, en met gunstige weêr en wind richtte men nu derwaarts, door twee groote ijsvelden heen, den koers. Maar de vaart in het opene water duurde niet lang, en weldra was op een' afstand van vele mijlen landwaarts niets dan ijs te ontdekken. De scheepsbemanning wilde den boeg wenden. Daar stak een storm uit het zuiden op, en het schip werd van alle kanten door machtige ijsblokken ingesloten. Deze stieten met zooveel kracht tegen de scheepswanden aan, dat de bemanning zich reeds verloren waande. Toen riep EGEDE in den hoog geklommen nood den Heer aan. Hij gedacht aan de zonden zijner jeugd, maar ook aan de oprechtheid, waarmede hij in deze zaak alleenlijk Gods eer gezocht had, en bad, dat die groote God hem niet verlaten en zijn eigen werk niet te schande zou maken. Hij herinnerde zich de zoo gevaarlijke, in het 27ste hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen beschrevene, zeereis van Paulus. Toen rees er nieuwe moed in zijn hart, en kon hij zijne vertsaagde scheepsgenooten bemoedigen en sterken. En de Heer hielp zijnen dienstknecht: allengs begon de storm te bedaren, het weder helderde op, en het schip kwam weder in open zee.

Bij zulke ervaringen gelukte het hem eindelijk, den

3den Juli, de kust te bereiken en met zijne schepen in de nabijheid van Baals-Rivier onder 64° NB. te landen. Twee booten roeiden hun tegemoet, en met verbazing zag EGEDE die kleine, nauwelijks vijf voet hooge menschen, van het hoofd tot de voeten in zeehondenvellen gehuld, met hunne breede gezichten, platte neuzen en kleine, zwarte oogen. Dat waren geen Noormannen, en de geheel onverstaanbare taal, die zij spraken, maakte het voor EGEDE stellig en zeker, dat hij hier niet met afvallige christenen uit Europa, maar met heidenen van overouden tijd uit Amerika en Azië te doen had. Evenwel bleek hem het volk goedaardig te zijn, en het begon spoedig zich in vertrouwelijk spel met EGEDE's kinderen in te laten.

De Nooren zochten nu ook allereerst eene plaats, waar zij en hunne schepen zouden kunnen overwinteren, en daar de kust zoodanig eene niet opleverde, kozen zij een eiland, dat zij „Eiland der hoop” noemden. Zij bouwden een huis van graszoden en steenen, en bekleedden het van binnen met planken. In den beginne boden hun de Groenlanders daarbij hulp; toen dezen echter bemerkten, dat zij een langer verblijf bij hen ten doel hadden, verschenen zij telkens in geringer getal, en bleven eindelijk geheel weg.

De schepelingen gingen er thans op uit, het land te onderzoeken, om te zien, of zij van jacht en visscherij leven, en ook een' handel met het moederland aanknoopen konden. Maar hoe ontzonken hun weldra de moed en hope! De koopman, die met den zendeling was medegekomen, vermoedde weinig winst, en de andere scheepsbevolking gaf den moed op om in zulk een land het leven te rekken. Want het tweede schip was verongelukt en het derde teruggevaren, om eerst in den volgenden zomer

weder te komen. De overgebleven mondvoorraad was niet groot meer, en wat het treurigste was: de heidenprediker had geen volk, aan hetwelk hij de liefde Gods zou kunnen verkondigen en zijne eigene liefde betoonen.

Tegen Kersttijd werd een deel der bemanning naar het vasteland gezonden, om daar te jagen. Hun werd aangewezen, in eenige Groenlandsche hutten, die zij daar in den zomer verlaten gevonden hadden, zóólang te wonen, totdat zij een' voldoende voorraad wild zouden verkregen hebben. Maar deze jagers vonden de hutten niet ledig, integendeel door omstreeks honderd Groenlanders bewoond. Tot terugkeeren was het te laat; zij moesten dus blijven. De wilden, in den beginne gemelijk, ruimden hun eindelijk eene hunner hutten tot herberging voor den nacht in, en daar ijzige storm en koude het hun ook in de volgende dagen onmogelijk maakten, terug te keeren, moesten zij de vreemdelingen drie dagen bij zich houden. Zoo leerden dezen iets van de zeden en levenswijze der Groenlanders kennen, en konden zij na hunnen terugkeer aan EGEDE, die verlangend naar nadere berichten over het volk uitzag, daarvan iets mededeelen.

Van dien tijd af aan begon dan ook een gering verkeer met de inlanders te ontstaan. Eenige Groenlanders kwamen naar het eiland der hope, en EGEDE beproefde nu voor het eerst tot het geheim hunner taal door te dringen. Hij had opgemerkt dat zij het woord: „kina?" uitspraken, wanneer zij weten wilden wat het een of ander voorwerp was. Zoo ondervroeg hij dan ook hen op zijne beurt, en wees daarbij op onderscheidene voorwerpen. Hij bewaarde de vreemde klanken en zocht ze in lettergrepen na te bootsen. Toen haalde hij een van zijne landgenooten AÄRON genaamd, van wien hij gemerkt had, dat de Groenlanders nog al hielden,

over om een' tijd lang tot hen te gaan, ten einde hunne taal aan te leeren. Hij reisde zelf met hem mede, en nam zijn' intrek in hunne hutten; maar hij kon het nauwelijks ééne nacht in de door brandende traanolie, bedorven vleesch en verrottende huiden verpeste lucht uithouden. AÄRON echter bleef, ofschoon de Groenlanders hem liever niet bij zich gehouden hadden, en na eenige weken voegde EGEDE hem nog een' nieuwen medgezel toe. Voor de tweede maal bracht hij nu nog een' nacht in hunne hutten door. Maar ditmaal hadden zij buiten zijn weten, een hunner tovenaars (angekok) laten komen, die hem door zijne kunst uit hun midden zou moeten verdrijven. Juist was EGEDE op zijne voor de vreemdelingen bestemde bank ingeslapen, toen hij door een wonderlijk gezang en geschreeuw werd wakker gemaakt. Alle lampen waren uitgebluscht, en de dikste duisternis heerschte. Voor zoover hij kon opmerken, zat er iemand op den grond, en sloeg op een' trommel en schreeuwde met eene krijshende stem, daarbij nu eens op hoogen dan weder op lagen toon; nu eens floot hij ook, dan weder prevelde hij, en scheen hij te beven als iemand, die van de koude rilt. Plotseling werd alles stil, en EGEDE hoorde de vrouwen zachtjes spreken. Spoedig daarop echter begonnen allen te zingen, en wel eenige uren achtereen, zoodat hij zeer onrustig werd. Daar hij zich echter niet verwijderde, maar bij hen bleef, ontstond bij de Groenlanders de meening, dat ook hij een groot priester was, die niets kwaads tegen hen beraamde.

Eer het hem echter gelukte de vreemde taal machtig te worden, kwam het voorjaar, en de Groenlanders maakten zich op om noordwaarts te trekken tot het verkrijgen van meerderen voorraad van visch en vleesch. Toen kwamen er dan ook van het zuiden vele scharen

volks het Eiland der hoop voorbijtrekken en traden in verkeer met de Nooren. EGEDE, die zoo gaarne zich eene deur tot hunne harten geopend wenschte, liet, daar hij zulks door de taal niet vermocht, door zijnen zoon bijbelsche geschiedenissen, als de zondeval, Christus wonderwerken en lijden, in teekening brengen. Deze afbeeldingen toonde hij aan hen, die tot hem kwamen, en zocht ze hun zoo eenvoudig mogelijk te verklaren. Hij had ook het genoeg, dat zij er iets van begrepen, en vooral maakte het diepen indruk op hen, wanneer zij den Heiland kranken zagen genezen. Zij verlangden, dat EGEDE hun iets dergelijks wilde betoonen, en rustten niet, eer hij ten minste over hunne kranken zijn' adem liet gaan. En ziet, eenigen, over wie hij zijn gebed uitsprak, werden door Gods genade werkelijk gezond. Daardoor klom zijn gezag bij hen, en het vertrouwen in hem wies aan. Maar reeds stond er weder eene nieuwe bepoeving voor de deur. Toen de zomer verschenen was, konden de Nooren tijding en hulp uit het vaderland verwachten. Vol verlangen zagen zij van het eiland der hope in zee uit, of ze ook een bekend zeil mochten ontdekken. Wel voeren er Hollandsche en andere vreemde schepen voorbij, ter walvischvangst in het noorden, maar geen schip uit Noorwegen was er onder. Maanden achtereen bleef hunne hoop onbevredigd. Toen verloren EGEDE's medgezellen het geduld, en zij drongen bij hem op een' spoedigen terugkeer aan, dewijl anders hun proviand geheel zou inteeren. Ook de koopman met zijn' boekhouder wilde in het vreemde land niet langer verblijven. EGEDE riep de eene vergadering na de andere bijeen, maar te vergeefs: men vond het een onverantwoordelijk waagstuk langer te vertoeven, en tot den terugkeer

werd besloten. Wel wilde hij zelf aanvankelijk alleen met enkelen der zijnen achterblijven, maar dit plan moest hij opgeven, daar hij ook op deze enkelen geen staat meer bleek te kunnen maken. De eenige echter, die in de hope standvastig bleef, was zijne vrouw; zij vertroostte hem, en sprak haar vast geloof uit, dat God hen niet beschaamd zou kunnen laten. Zoo naderde dan de dag, waarop de afreis bepaald was; zeer treurig gestemd legden beiden zich ter ruste. Daar wordt op eens aan de deur geklopt. Verschrikt staan ze op, en vermoeden nieuw onheil. Maar eene stem roept blijde uit: „Daar komt een schip, en men hoort de menschen Noorsch spreken!” Blij verrast stuiven zij naar buiten, en vinden niet één, maar zelfs twee schepen, die uit Noorwegen gekomen waren, om hen op te zoeken. Zij waren het Eiland der hope voorbijgezeild, en hadden noordelijk op vrij lang te vergeefs, de woonplaats hunner landgenooten opgespoord. Nu brachten zij een' rijken voorraad proviand en goede tijdingen mede. De handelsvereeniging te Bergen was ernstig gezind om de onderneming voort te zettten, en het zendingbestuur wekte hen door een schrijven, waarin ook verzekerd werd, dat de bekeering der heidenen den koning zeer ter harte ging, tot verderen arbeid op.

Nu vatte EGEDE weder nieuwen moed. Getroost liet hij het ten vorigen jare aangekomen schip met zijne bemanning weder vertrekken, en onderzocht met de bemanning der beide nieuwe schepen, of hij eene geschikte plaats ter kolonisatie zou kunnen vinden. Omstreeks dien tijd keerden dan ook de scharen der Groenlanders van het noorden naar het zuiden terug, en zoo kon hij zijnen arbeid onder hen opnieuw aanvangen. Weder toonde hij hun bijbelsche platen, en

wees hun bij hunne ziekten op den almachtigen, levenden God. Ten einde nu geheel met hunne taal bekend te geraken, trachtte hij nog eens midden onder hen in hunne hutten te wonen. Maar slechts negen dagen hield zijn overigens zoo krachtig gestel dit uit; hij moest weder naar de zijnen terug. Intusschen was het vertrouwen des volks in hem zóódanig geklommen, dat van nu af eenige wilden tot hem kwamen en langer bij hem bleven wonen. Hun leerde hij de letters, en spaarde daarbij geen moeite; want voor geschenken leerden zij wel een weinig het een en ander aan, maar lust en volharding ontbraken hun: zij zagen niet in, waartoe lezen en schrijven hun van nut zouden kunnen zijn. Uit een van EGEDE'S boekwerken sneden de vrouwen een kleed, en van zijnen boog maakten de mannen eenen hengelstok.

Spoedig daarop ging EGEDE dikwijls scheep om de gesteldheid van de westkust nader te leeren kennen. Hij zeilde onderscheidene baaien in, en kwam daarbij opnieuw met heidenen in aanraking. Hierbij smaakte hij voor het eerst de blijde ervaring, dat zijn arbeid niet te vergeefs was. Want op zijn vermanend woord legden de inboorlingen de tooverhoutjes en beenderen, die zij om geluk te verkrijgen om den hals droegen, af, en toen een jonge Groenlander bij de jacht verdronken was, vernam hij, hoe iemand, die hem dikwerf had hooren spreken, de bedroefde ouders met de opstanding der dooden trachtte te vertroosten.

In den zomer van 1723 kwam er met de schepen ook een medestander in de zending voor EGEDE over, en nu kon hij het werk met hem deelen. Eenigen der heidenen verkregen ook allengs eenige kennis van de hoofdwaarheden des christelijken geloofs, maar tot

eene werkelijke bekeering en hartvernieuwing kwam het bij hen niet. Het hart der Groenlanders geleeke op de eeuwige sneeuw en het ijs van hun land. Nog twee jaren gingen voorbij, eer EGEDE den eersten heiden, een' knaap, kon doopen

Van groot nut waren EGEDE zijne zonen, die door het dagelijks verkeer met de Groenlandsche kinderen, het best de taal leerden. Zoo kwamen EGEDE en zijn medezending eindelijk zóó verre, dat zij de Zondags-evangeliën vertaalden en daaraan eenige verklaring konden toevoegen, om dit boek hun, die lezen geleerd hadden, tot hunne stichting in handen te geven.

Maar slechts zeer langzaam vorderden zij, en bijkans ieder jaar bracht nieuwe tegenheden; zoodat de man, zoo vol geloofsijver, veel geduld en volharding noodig had. Zijn medestander, die het ruwe klimaat niet langer verdragen kon, verliet hem in 1727. Intusschen bij alle smart, die de hardheid der Groenlandsche harten bij hem verwekte, smaakte hij toch nu en dan ook blijdschap. Toen hij eens met een gezin over de kracht van het gebed sprak, stonden twee der leden op, en bekrachtigden ten aanhoore der overigen zijne woorden.

De een zeide: „In den laatsten zomer voer ik alleen in mijne boot langs een eiland; toen ik de kust betreden had, trok ik mijne boot aan land. Terwijl ik mij echter van de kust verwijderde, kwam de vloed, en spoelde mijne boot weg. Ik werd zeer bang, omdat het eiland onbewoond was. Toen dacht ik aan EGEDE's leer, dat men in het geloof bidden moest, en alsdan verkrijgen zou wat men noodig had. Ik bad dus tot den almachtigen God, dat hij mij mijne boot mocht teruggeven, opdat ik niet van honger behoefde te sterven. En ziedaar, het duurde niet lang of de boot was weder

terug!" — De andere verhaalde: „Ik verkeerde eens in groot levensgevaar. Een zeehond, waarop ik jacht maakte en dien ik mijn harpoen reeds in den rug had geworpen, wilde op zijde wijken; de harpoenlijn kwam juist dwars voor de boot uit te schieten en wierp mij omver zoodat ik mij niet weder oprichten kon. (1) Ik gedacht aan den Almachtige en aan Zijn' Zoon, en bad om hulp. En ik werd geholpen; want de harpoen schoot weder los uit den zeehond, die nu wel is waar ontkwam, maar ook ik kon mij nu weder ophelpen."

Korten tijd na die mededeelingen kon EGEDE de eerste volwassenen, een' man en eene vrouw doopen. Zij ontvingen de namen Christiaan en Christine. Meer andere doopelingen volgden hen spoedig. In het volgend jaar verkreeg EGEDE twee nieuwe medearbeiders, die hem op 's Konings wensch waren toegezonden. Met hen besloot hij, om, daar er met de ouderen van jaren niets te beginnen was,

(1) Tot opheldering diene hier wat EGEDE in zijne beschrijving van Oud-Groenland (*) schrijft, dat wij hier, ofschoon het van elders genoeg bekend kan zijn, wegens den vorm en de duidelijke voorstelling terug geven.

• Wat aanbelangt de schuitjes der inboorlingen, daar zijn er tweedehande soorten; de eene, van dewelke de mannen alleen gebruik maken, is een klein vaartuigje, aan beide enden spits uitlopende, drie vademen lang, en op zijn meest maar drierierendeel van een el breed, met een rond gat in 't midden, even ruim genoeg voor een' man, om er in te komen en te gaan zitten. De binnenste zijde van dat schuitje is gemaakt

(*) Beschrijving van Oud-Groenland, of eigenlijk van de zoogenaamde Straat Davis: behelzende deszelfs natuurlijke historie, standsgelegenheid, gedaante, grensscheidingen, veldgewassen, dieren, vogelen, visschen, enz., mitsgaders den oorsprong en voortgang der aloude Noorweegsche volkplantingen in dat gewest; benevens den aard, inborst, woningen, levenswijze, kleeding, spraak, bijgeloovigheid, dichtkunst, uitspanningen en tijdverdrijven der hedendaagsche inboorlingen. Eerst in de Deensche taal beschreven door Mr. HANS EGEDE, van den jare 1721 tot 1736 missionaris of Luitersch predikant aldaar, en nu in 't Nederduitsch overgebracht. Met een nieuwe kaart van dat landschap en aardige printverbeeldingen versierd. Te Delft bij REINIER BOITET, 1746.

voortaan zich bijzonder aan de kinderen te wijden. Deze werden, wanneer de ouders hunne toestemming gaven, gedoopt, en bijzondere zielszorg werd hun gewijd. Zoo werd er veel goed zaad uitgestrooid. Het ging aldus eenige jaren, en hoezeer ook de vruchten in het stoffelijke en geestelijke, van geringe beteekenis waren, toch liet de Koning te Kopenhagen het werk niet varen, integendeel hij gaf, na de opmerking zijner raadslieden, dat de kosten der onderneming veel grooter waren, dan de winst, het schoone antwoord: „En als er ook maar ééne ziel kan worden gewonnen, is daarvoor geene uitgave te groot!”

Daar kwam in het jaar 1781 het bericht naar Groenland: Koning Frederik de Vierde is gestorven, en zijn opvolger heeft de geheele onderneming opgegeven, omdat de kosten te groot waren. Alle Europeanen moesten, met uitzondering van diegenen die vrijwillig bij EGEDE

van dunne ribbetjes, samengehecht met zenuwen van dieren, en de buitenste zijde is overtrokken met bereide robbevellen, zonder haar. Maar één persoon kan in zoo een schuitje zitten, die zich met zijn middenlijf daar zoo vast weet in te sluiten, dat er geen water kan indringen. Met deze kleine schuitjes gaan zij in zee, sturende dezelve met een roerriem, ruim één vadem lang, en breed aan beide einden, waarmede zij met zooveel vaardigheid dan aan de ééne en dan aan de andere zijde roeien, dat men zegt, dat ze op eenen dag tien of twaalf Noorweegsche mijlen afleggen. Zij bedienen zich voornamelijk van dezelve in het vangen van zeehonden en zeevogels, dewijl zij op die wijze onverhoeds en schielijk naderen, terwijl wij in onze groote booten zelden zoo dicht kunnen komen. Zij vreezen niet zich in zee te wagen, zelfs niet in den zwaarsten stormwind, omdat ze alzoo licht op de zwaarste baren of golven drijven, als een vogel, en als de zeebaren met al hun geweld op hen afkomen, keeren zij slechts de zijde van de boot naar dezelve toe, om te laten passeeren, zonder het minste gevaar te loopen van naar den grond te gaan. Als het gebeurt, dat ze omslaan, helpen zij zich welhaast weder te recht met hun roeispaan; maar bijaldien zij onvoorziens omgesmeten worden, zoo als dikwijls gebeurt en de boot om den middel niet vast genoeg toe is, moeten zij onvermijdelijk verdrinken." *Red.*

zouden blijven, Groenland verlaten en terugkomen. Dat bericht was een harde slag voor den zwaar beproefden man, en reeds kwam de gedachte bij hem op, om zelf mede terug te keeren. Maar de honderd vijftig gedoopte kinderen en de smeekbede zijner in het geloof sterke vrouw hielden hem vast; ook verklaarden tien Nooren zich bereid om bij hem te blijven.

De schepen zeilden weg, en met die weinigen bleef hij alleen in het woeste land. Maar de Groenlanders verheugden zich over zijne groote liefde tot hen, en wezen op de rendieren, zeehonden, visschen en vogelen van hun land, om te toonen, dat ook hij en de zijnen voedsel zouden vinden.

Zoo ging hij dan voort met arbeiden, bidden, hopen, en toen in den volgenden zomer het schip wederkeerde, dat de nog overige goederen der kolonie moest afhalen, kwam de tijding, dat God het hart van den nieuwen Koning had bestuurd, zoodat hij zijne hand niet van EGEDE's werk aftrekken, maar hem ook verder ondersteunen wilde. Nu vatte EGEDE weder nieuwen moed, en ging voort kinderen te doopen, hetgeen hij bij den twijfelachtigen toestand der laatste tijden, niet meer had durven doen.

Toch zou het einde der zware beproevingen nog niet dáár zijn. In September 1733 begonnen de pokken, die door een' Groenlandschen knaap uit Kopenhagen waren overgebracht, onder de Groenlanders te heerschen en richtten onder jong en oud veel verwoesting aan. EGEDE gaf zich alle moeite om, zooveel hij kon, den meuschen goeden raad te geven, hen te helpen, te troosten en op den dood voor te bereiden. Maar op de meeste plaatsen waren er slechts ledige, uitgestorven huizen te vinden. De lijken lagen er nog in of lagen nog onbe-

graven in de sneeuw. Op een eiland vond hij een meisje, bij wie de pokken waren opgekomen, met drie kleine broertjes alleen nog maar over. De vader, die zelf alle overige bewoners van het eiland had begraven, had zich zelve eindelijk nevens het kleinste zieke kind in een van steenen gemaakt graf nedergelegd, en aan het meisje last gegeven hem met steenen en huiden goed toe te dekken. EGEDE nam de verlaten kinderen tot zich, en droeg zorg voor hen. Door deze vriendelijke bejegening ontving nog menig een vóór zijn doodsuur voor het eigen hart een' goeden indruk, en iemand, die vroeger met EGEDE en diens leer gespot had, moest op zijn sterfbed hem deze schoone getuigenis geven: „Gij hebt aan ons gedaan wat onze eigene landslieden niet gedaan hebben; gij hebt ons te eten gegeven; gij hebt ook de dooden begraven, opdat zij niet de prooi van vossen en raven zouden worden; vooral echter hebt gij ons uit Gods Woord onderwezen, hoe wij zalig moeten worden, opdat wij met blijdschap zouden kunnen sterven en daar Boven een beter leven verwachten.” Onder die verpleging viel ook de vrucht van zijn' arbeid bij de kinderen te bespeuren; want velen hunner wachtten geduldig den dood af, en vertroostten zich met de hoop der opstanding en van een zalig leven in den hemel.

Van September 1733 tot Juni 1734 duurde deze pokken-epidemie, en van drie honderd gezinnen in EGEDE's omgeving hadden er nauwelijks dertig al de hunnen behouden.

Van dien tijd af rezen er in EGEDE's hart gedachten op, zooals nooit te voren. Hij dacht er aan Groenland te verlaten, en evenzeer als hij zich vroeger tot dit land aangetrokken gevoeld had, zoo gevoelde hij thans een' machtigen drang in zich om naar Europa

weder te keeren. Hij wilde wel is waar de bekeering der heidenen niet geheel laten varen, integendeel verder haar steunen; maar hij wilde niet meer in het heidenland verblijven, omdat hij zich daar thans als geheel onnut beschouwde. In Kopenhagen wilde hij verder met raad en daad den zendingarbeid dienen. Zoo vroeg hij den Koning dan om verlof. Tot in het volgend jaar, waarin het antwoord daarop komen moest, nam hij met zijnen zoon, die inmiddels tot man gerijpt en tot predikant onder de heidenen gevormd was, getrouw zijn ambt waar. Het verlof kwam; maar hij kon met het schip niet terug, omdat zijne vrouw zeer krank geworden was. Kommervolle dagen en nachten bracht hij aan haar ziekbed door. Omstreeks Kersttijd ontsliep zij, en moest hij haar de oogen in het vreemde land toedrukken.

Nu scheen het, alsof hij en dat land niet meer bij elkander behoorden; hij, die hier altijd gezond geweest was, werd nu ook ziek. En niet alleen naar het lichaam, maar ook naar de ziel, kwam hij in groote ellende. Eene schrikkelijke aanvechting kwam over hem, die hij zelf in zijn dagboek op de volgende wijze beschreven heeft: „Op den 11^{den} Maart voelde ik voor het eerst zulk eenen haat tegen God in mijn hart en zulk een' afschuw om zijn Woord te hooren, dat ik er mij den geheelen dag van verwijderd hield, en dien dag zeer bedroefd voor mijzelven doorbracht, zonder mijnen toestand te openbaren. En toen ik 's avonds in die onrust en verwarring naar bed wilde gaan, scheen ik een' suizenden wind te hooren, die mij door al mijne leden voer, met zulk eene pijn, dat ik het niet uitspreken kan. Mijn lichaam begon te sidderen en te beven, ik was niet in staat de tong te bewegen en mijne kinderen te roepen, die in het aangrenzend vertrek waren. Mijne ziel was door helschen

angst omgeven en als met doodsboeien geketend. Toen ik echter weder een weinig tot mijzelfen kwam, braken onder ach! en wee! de woorden los, ach en wee! dat God mij verlaten had. Dit gaf aanleiding, dat mijne medebroeders en lieve kinderen tot mij kwamen, en zich moeite gaven om mij uit Gods Woord te vertroosten. Ik was echter niet in staat eenigen troost, hoegenaamd, aan te nemen; want mijn geweten veroordeelde mij, dat ik dacht, dat ik geen hulp meer bij God had. Door in- en uitwendigen angst aangegrepen, wist ik niet, waar toevlucht te zoeken. In dien ellendigen toestand bracht ik twee uren door. De goedertierene God echter, die niet eeuwig verwerpt, ofschoon Hij ook droefenis geeft, en de menschen niet van harte plaagt, erbarmde zich over mij en hoorde de stem mijns smeekens. Hij voerde mij weder uit de hel, en gaf mij het leven terug!"

Op den 29sten Juli hield EGEDE zijne afscheidspraak over de merkwaardige woorden Jesaja 49 : 4 : „Doch ik zeide: ik heb te vergeefs gearbeid, ik heb mijne kracht onnuttelijk en ijdelijk besteed; gewisselijk mijn recht is bij den Heer en mijn werkloon is bij mijnen God." Daarna doopte hij nog een Groenlandsch kind, hetwelk naar hem Hans genaamd werd, en begaf zich met een zoon en twee dochters en het lijk zijner vrouw aan boord. Te Kopenhagen aangekomen, begrooft hij eerst het lijk dier geliefde, zoo heldhaftige Gertrude in den vaderlandschen grond, en begaf zich daarop tot den Koning, om hem met den toestand der zending bekend te maken en aan Z.M. nieuwe voorstellen te doen. De Koning nam ze aan, en zoo werd te Kopenhagen eene bijzondere stichting in het leven geroepen, waarin, onder leiding van EGEDE, studenten en weesjongens in de Groenlandsche taal onderwezen en tot zendelingen gevormd werden. Als hoofd

van dat zending-instituut werkte hij tot grooten zegen voor het overzeesche geliefde volk tot in het begin van 1747. Daar hij echter aan zijne grondbeginselen den doorslag niet kon geven, en daarbij de Groenlandsche Missie spoedig een post werd, die aan iederen candidaat welke aan haren dienst zich zes jaren toewijdde, de aanspraak op eene aanstelling in de Deensche Staatskerk verzekerde, ook dan, wanneer hij er door zijne vorming niet bijzonder toe geschikt was, — verzocht hij zijn ontslag, bracht zijne laatste 11 levensjaren in het stadje Stubbekjöbing op het Deensche eiland Falster door, alwaar hij op 5 November 1758 in 72-jarigen ouderdom ontsliep. — Behalve zijn dagboek schreef EGKDE in 1738 een „Uitvoerig verslag over het begin en de voortzetting der zending op Groenland”, en in 1741 eene natuurkundige beschrijving van dat zendinggebied. — Zijn oudste zoon PAUL was de waardige medestander en navolger van zijnen vader. Na zijn terugkeer in Denemarken werd hij Hoogleraar in de Godgeleerdheid en na zijns vaders dood Hoofd der Groenlandsche zending. Hij voltooide de door zijnen vader aangevangen vertaling van het Nieuwe Testament in het Groenlandsch, schreef een' Groenlandschen catechismus, gaf eene handleiding voor de godsdienstoefeningen in het Deensch en Groenlandsch in het licht, bezorgde de uitgave van eene Groenlandsche, Deensche en Latijnsche spraakkunst en woordenboek, en vertaalde eindelijk in 1787, twee jaren vóór zijnen dood, het heerlijk boekske van „Thomas à Kempis, over de navolging van Christus” in de Groenlandsche taal. Waar de vader meer op practische wijze in het belang van het verre land, dat hem lief was geworden, heerlijk had gearbeid, zien wij den zoon meer op wetenschappelijke wijze, maar met waarlijk niet minderen zegen voor de

uitbreiding van het Koningrijk der Hemelen in dat verre overzeesche land, tijd en vlijt aanwenden.

Zamelen wij thans eenige trekken uit het gehoorde ter nadere overweging op, en doen wij er winste mede voor onze eigene zielen, terwijl wij hem gedenken, die vóór 200 jaren geboren werd, en wiens werk, in 's Heeren kracht begonnen, door diens kracht werd voortgezet en door diens kracht reeds een' schoonen oogst heeft gedragen en nog verder belooft.

Eene goddelijke roepstem werd door EGEDE gevolgd, - en naar welk land en volk?

Groote liefde werd door EGEDE betoond, - en met welken zegen?

Diepe zwaarmoedigheid werd van EGEDE weggenomen, - en met welke uitkomst?

1. Herinneren we ons nog eens, welken diepen indruk 's Heilands woord: „Wie vader en moeder lief heeft boven Mij en wie zoon en dochter lief heeft boven Mij is Mijns niet waard!” - op EGEDE maakte. Onder dien indruk was het hem volstrekt onmogelijk, zich te onttrekken aan de stemme Gods, die in zijn gemoed weêrklonk, even als vele eeuwen vroeger met den grootsten zendeling PAULUS geschiedde, toen hij in den nacht de stemme hoorde: »Kom over naar Macedonië en help ons!» - Hoe dikwijls, wanneer zulk eene hoogere stem tot het gemoed komt, verheffen zich dan vleesch en bloed daar niet tegen, vooral wanneer bij het volgen van haar het meer aangename met het minder aangename moet worden verwisseld! Maar even als ABRAHAM niet terug beefde om zijn vaderland te verlaten, en naar een vreemd land te trekken, en hoe velen na hem, toen zij duidelijk daar binnen de stemme

Gods verstonden, zoo kon EGEDE zich door niets laten weerhouden om naar het vèrgelegen Groenland te reizen. Hij gevoelde het: al is het land niet schoon, al is het klimaat ook ruw, al is er, naar het stoffelijke gesproken, niets, dat mij daarheen zou kunnen trekken, — toch moest ik er heengaan; want mijn God wil het zóó, en diens stem mag ik niet weérstaan; diens stem spreekt in mijn geweten, en het is niet veilig iets tegen het geweten te doen. Niet naar het prachtige Italië met zijn' warmen hemel, met zijne statige olijvenbosschen, met zijne diep blauwe zee; niet naar dat éénig schoone land, zou hij heentrekken, gelijk zijne Noorsche vaders het eeuwen te voren hadden gedaan, om de vaan der verovering op die zuidelijke kusten te planten, — zijn weg zou naar Groenland zijn. Wat was dat voor een land? Een naar het zuiden smal uitlopend reusachtig eiland, met den Atlantischen Oceaan ten Oosten, de Davisstraat, Baffinsbaai, Smith-Sund- en Kennedyskanaal ten Westen, Kaap Farewell ten Zuiden, terwijl de noordelijke grens naar de Pool opschietende geheel onbekend is. De Oostkust is bijkans ongenaakbaar door zich opstapelende ijsbergen, de Westkust slechts van de 79°-81° N.B. bekend. Het binnenland is omgord door gebergten, die als hooge muren uit zee opstijgen; naakte rotsen, die slechts hier en daar eene smalle strook kust overlaten. De ijspels dier bergen is zóó dicht, dat de bergkammen met elkander één' onmetelijken gletscher schijnen te vormen. Van het geheel onder het ijs begraven land is het buiten- of voorland, het alleen toegankelijke deel. Daar is laag bergland en wat weigronde. Terwijl op de Oostzijde van Groenland de koude zeer gestreng is, is het klimaat op de Westkust zeer veranderlijk, terwijl het afhankelijk is van de zeewinden en het drijfjz uit de Davisstraat en

Baffinsbaai. Telkens voorkomende luchtspiegelingen, het gevolg van de groote temperatuursverschillen in de onderscheidene luchtstromingen, treden op als noorderlicht, ringen om zon en maan, nevenzonnen, enz.

Het planten- en dierenrijk levert op Groenland ook maar een' schralen oogst. In het Zuiden en Westen zijn er eenige weilanden; maar het gras heeft er veel minder was dan op IJsland. Wij vinden er braambeziënstruiken, dennen-, beuken-, essen- en berkengeboomten van maar enkele voeten hoogte, in het Noorden alleen wat mos en moerasplanten. Onder de dieren zijn slechts het rendier, de ijsbeer, de witte haas en vos, de zeehond der vermelding waardig. Wat nu het volk zelf betreft, de Groenlanders stammen af van het geslacht der Eskimo's, waarmede zij veel eigenaardigs gemeen hebben. Even als dezen zijn ook zij een visschersvolk, dat zelfs nog niet geslaagd is om het rendier geheel te temmen, en voor een deel nog in den nacht des Heidendoms verkeert. Slechts daar, waar de Deensche kolonisatie plaats vond, — en laat er ons EGEDE voor danken, — zijn de heideenen christenen geworden, en is er eenige beschaving te bespeuren. Hun getal bedraagt tegenwoordig omstreeks 25000 zielen, van welken omstreeks 9650 in de Deensch-Luthersche en Herrnhutsche zending leven. Hoezeer onrein van kleding en zedelijk op laag standpunt, zijn zij toch goedhartig van aard, werkzaam, vaderlandslievend, en onthouden zij zich van grove zonden. Hunne woningen bestaan in den winter in nauwe, van steenen gebouwde, met aarde bedekte, slechts van eene lage deur voorziene hutten; in den zomer uit tenten. Traan en zeedieren van allerlei aard voorzien in hun onderhoud. Buiten de Deensche koloniën leven zij zonder eenig maatschappelijk verband. Hunne taal is een dialect van het Eskimoosch.

Hun hoogste wezen heet Silla (de lucht of de hemel), hetgeen alles bestuurt, en den mensch, al naar diens handelingen, zijn genade of zijn' toorn betoont. Andere goddelijke wezens zijn bij hen Malina en haar broeder Alminga (zon en maan), onder wier leiding de zeehondenjagt staat. Bovendien hebben zij nog eene menigte lucht-, zee-, vuur-, berg-, krijgs-, wind- en weêrgeesten, de machtigste onder hen is de goede geest Torngarsuk, wiens vrouw de zeedieren onder hare macht houdt. Aan hunne godheden bewijzen zij geene vereering, en slechts één feest vieren zij, het zonnefeest op 22 December - wanneer de dagen beginnen te lengen, - met maaltijd, zang en dans. Overigens is hun godsdienst van het allergrofste bijgeloof vervuld, dat door hunne tovenaars en waarzeggers, Angekot genaamd, gevoed wordt. (1)

Tot dit land, tot dat volk gevoelde EGEDE zich door Gods stem getrokken, en dáárom is hij er moedig heen-gegaan.

Leeren wij het van EGEDE, waar wij daar binnen de stemme Gods verstaan, die ons roept tot het vervullen van deze of gene levenstaak, onszelven om Gods wil te verloochenen, wanneer het vervullen van die levenstaak niet aangenaam is voor den zinnelijken mensch. Laat ons bovenal zien op dien heerlijken leidman en voleinder des geloofs, onzen Heer Jezus Christus, die voor ons de smaadheid des kruises niet heeft afgewezen, terwijl Hij het zijne hemelsche roeping achtte, naar den wille van zijnen Vader, door zijnen dood ons het leven te schenken.

2. Gedenkt er alverder ook aan: groote liefde werd door EGEDE betoond, en met welk een' zegen?

(1). EGEDE geeft in boven aangehaald werk een andere beschrijving van den godsdienst der Groenlanders. (Zie ald. p. 151, e. v.) Wij moeten dit punt voor het tegenwoordige in het midden laten. *Red.*

Wij hebben het gezien, hoe EGEDE zich niet ontzag om, in het onherbergzame Groenland gekomen, door te dringen in de afzichtelijke hutten der onbeschaafde bevolking. Welk een onuitputtelijk geduld behoorde er toe, om haar bekend te doen worden, ook maar met de eenvoudigste waarheden van het Evangelie! Had hij zelf daarbij niet eerst te worstelen met eene zeer moeielijke taal? Is het niet treffend, dat hij, om toch maar met Gods hulp zijn doel te bereiken en zielen te winnen voor het rijk der hemelen, zijnen zoon eerst Bijbelsche platen liet teekenen, opdat, waar het stoffelijk oog der Groenlanders eerst iets te zien kreeg, te gemakkelijker later het geestelijk oog bij hen zich mocht ontsluiten voor de aanschouwing der hemelsche heilgoederen? En als wij EGEDE gadeslaan, in die aandoenlijke oogenblikken, waarin hij, bij de uitgebroken pokkenepidemie, dat verlaten meisje met hare drie broêrtjes tot zich neemt, welk een' schat van liefde ontdekken wij dan niet in het hart van dien Zendeling! Ja, slechts dan, wanneer het geloof des harten zich in het leven als zegenende liefde betoont, deelt het in s' Hoogsten welbehagen, en dan ook wordt het heerlijke ervaring daarbinnen, wat een vroeg ontslapene heeft gedicht:

Leven is lieven en lieven is leven,
 Zóóveel werd ieder van 't leven gegeven,
 Zóóveel als liefde zijn adren doorstroomt.

EGEDE, zooals hij daar de vier verlaten kinderen tot zich neemt, hoe herinnert hij ons AUGUST HERMANN FRANCKE, te Halle, die slechts een twintigtal jaren ouder was dan hij, en wiens nagedachtenis niet beter kon geëerd worden dan door het opschrift op het voetstuk van zijn beeld. FRANCKE is daarop voorgesteld, met een gelaat, waarin ootmoedig godsvertrouwen spreekt, een meisje,

eene wees, ziet vertrouwend naar hem op, en hij wijst met de eene hand omhoog, terwijl de andere rust op het hoofd van een' jeugdigen knaap, óók wees, en hem zegenend. Geen ander opschrift onder die heerlijke groep dan de woorden: Hij vertrouwde op God. Dat kon, dat moest hij, terwijl hij innig geloofde, en in de kracht van dat geloof, veel lief had. Niemand nu verachte, gelijk de Schrift zegt, den dag der kleine dingen! FRANCKE begon in 1698, en liet door een' armen student aan vier arme kinderen in de week voor eenige stuivers les geven, in eene kamer van zijn eigen huis, en toen hij in 1727, dus slechts 29 jaar later, stierf, was er te Halle eene aanzienlijke straat verrezen, 800 voeten lang, met ter rechter- en linkerzijde huizen van vier verdiepingen, waarin 2207 kinderen werden verpleegd! Wilt gij niet verre gaan, gaat dan naar Neerbosch; ziet wat daar, door het geloof in liefde werkzaam, met biddend vertrouwen wordt gewrocht. Denkt, om terug te keeren tot EGEDE, aan dien schoonen zendingpost in het barre noorden, waar reeds in de dagen van EGEDE, duizenden heidenen christenen zijn geworden en gebleven, en dankbaar erkent gij den zegen des Heeren, die overal op zijnen tijd wasdom schenkt aan het in zwakheid, maar onder opzien tot Hem gezaaide, en die zijn welbehagen heeft in alles wat uit ootmoedig geloof in Hem, in dankbare liefde tot Hem, tot heil voor den naaste gedaan wordt.

3. Er is nog één trek in het beeld van den zendeling EGEDE, dien wij mede in het oog moeten vatten. Gij herinnert u dien vreeselijken zielsangst, die zich even vóór zijn vertrek uit Groenland van hem meester maakte, die diepe zwaarmoedigheid, die hem als met looden wicht een' tijd lang nederdrukte. Maar die zwaarmoedigheid

werd van hem weggenomen, — en met welke uitkomst?

Denkt nog eens aan zijne eigen woorden: „De goedertieren God, die niet eeuwig verwerpt, ofschoon Hij ook droefenis geeft, en de menschen niet van harte plaagt, erbarmde zich over mij en hoorde de stem mijns smeekens.” Misschien zoudt gij wenschen, dat er in het leven des zendelings niet zulke uren van diepe zwaarmoedigheid, uren, waarin hij als van God verlaten scheen, waren aangebroken? Neen, wenscht dat niet, maar bewaart veel liever de herinnering aan de menschenlijke zwakheid in het eigen hart, opdat het zich toch nimmer verheffe, maar diep ootmoedig blijve. Juist in het leven dergenen, die heerlijke namen op het gebied der zending dragen, die veel gearbeid hebben voor het Rijk der Hemelen, zijn de uren, de dagen eener diepe gedruktheid des geestes niet vreemd. Zwारे wolken wierpen hare schaduwen over den spiegel van hun zieleleven, maar op Gods tijd dreven die wolken voorbij, en, in allen geval, de zon zijner eeuwige liefde in Christus stond altijd achter die wolken, om op Zijn' tijd te heerlijker weder door te breken, en hun zieleleven met nieuwe kracht te verlichten en tot nieuwen strijd aan te gorden.

Ziet het aan Elia. Had de profeet niet in Jehova's kracht, innig geloovende in Hem als den levenden God, eene schitterende overwinning gevierd over de honderden afgodendienaren op den Karmel, en op hunnen even afgodischen Koning Achab? — En nu, Izébel staat naar zijn leven. In diepe zwaarmoedigheid doolt hij eenzaam in de woestijn, en het is de bede der wanhoop, die hij uit: „Het is genoeg, Heer! neem nu mijne ziel weg, want ik ben niet beter dan mijne vaderen”. — Maar weldra werd de moedelooze door Gods engel aangegord met

nieuwe kracht, toen hij het Woord had verstaan: „Sta op en eet; want gij hebt nog een grooten weg voor u!”

Ziet het aan Paulus. Reeds menige ziel heeft hij tot Christus gebracht, menige heerlijke ervaring opgedaan, dat de Heer zegent wat in geloof en liefde tot Hem wordt gearbeid. Ook dien man, met die heldenkracht des geloofs als van ijzer en graniet, blijven de sombere uren niet gespaard, waarvan hij getuigt tot de gemeente van Korinthe: van buiten heb ik strijd, van binnen vrees.

Waar hij uren van zalige zielsverrukking had doorleefd, hij schrijft het aan dezelfde gemeente, had ook hij den vuistslag van den Satansengel, den doorn in het vleesch gevoeld, die hem sloeg, die hem pijnigde, opdat hij zich niet zoude verheffen. Maar in het gebed, in de bede des ootmoeds om hulp wierp hij zich neder, en hij ontving het heerlijk antwoord, dat zijn geest staalde met nieuwe kracht, „Mijne genade is u genoeg”, zoodat hij het later getuigen mogt: „Ik vermag alle dingen in Christus, die mij kracht geeft.”

Ziet op Luther, die ook zoo dikwijls de duistere uren in het zieleleven heeft gekend, maar die door Gods genade telkens werden weggenomen; - op zijne medestanders in het werk der Hervorming, die dergelijke ervaringen hebben gehad. Ziet op EGEDE ziet op u zelve, en vertraagt niet in uw geloof, om, zoolang gij kunt en waar gij kunt, voort te gaan. Bidt vurig, bidt gedurig, en de uitkomst zal boven bidden en denken heerlijk zijn; want God is getrouw, en Christus verlaat de zijnen niet, en alle aardsche duisternis, zal voor Gods kinderen, die volharden in geloof en liefde, zich oplossen in eeuwig licht.

Bijlage.

Lied van een' Groenlander.

EGEDE geeft in zijne beschrijving van Oud-Groenland, als proeve van de dichtkunst van dat volk het volgende lied, door zekeren inlander gemaakt op den geboortedag van „zijne toen koninklijke Hoogheid, Christiaan, op den 30sten November 1729.” Als proeve van de poëzie der zoogenaamde natuurvolken nemen wij dit hier over. Men vergelijke daarmede de liederen der Nieuw-Zeelanders, Fidajiërs, enz. enz. EGEDE geeft het lied in het oorspronkelijke met interlinéaire vertaling. Het begint: »Amna aja aja, aja aja, enz.,” welke uitroepen achter iederen regel herhaald worden.

- » Wanneer ik eens 's morgens uitging, zag ik,
- » Dat vlaggen en wimpels waaiden,
- » En dat zij zich gereed maakten,
- » Om het kanon los te branden;
- » Zoo vraagde ik,
- » Waarom zult gij schieten?
- » En zij antwoordden mij, omdat des konings zoons
- » Geboortedag zou gevierd worden,
- » Die koning zal zijn na zijn' vader,
- » En opvolgen in het koninkrijk.
- » Daarop zeide ik tot mijn' vriend:
- » Laat ons een lied maken
- » Voor 's konings zoon;
- » Want hij zal tot koning verkoren worden.
- » Dit mijn kleine lied zal hem prijzen.
- » Men zegt, dat hij een dapper prins is,
- » Laat ons derhalve vroolijk wezen;
- » Want hij zal onze koning zijn,
- » Na zijns vaders dood.
- » Ook verblijden wij ons, omdat
- » Hij ons bemint, gelijk zijn vader doet,

- » Die predikers tot ons overgezonden heeft,
 - » Om ons te leeren het Woord van God;
 - » Opdat wij niet naar den duivel zouden gaan.
 - » Weest gelijk hij is, dan zullen wij u beminnen,
 - » En liefhebben,
 - » En uwe knechten zijn.
 - » Onze voorouders zijn ook uwe knechten geweest,
 - » Gelijk als wij.
 - » Dat gij om ons hebt gedacht,
 - » Zulks bemerken wij zeer wel, o genadige zoon des konings.
 - » Wij hopen, dat gij wilt voortgaan met zoo te doen.
 - » De koning, uw vader heeft ons te voren bezeten.
 - » Wanneer gij zult koning zijn, en u goedgunstig genoeg betoont:
 - » Alles wat we bezitten
 - » Zal het uwe zijn.
 - » Wanneer Groenland zal onderwijzing gekregen hebben,
 - » Dan zullen zij God beminnen en den koning eeren.
 - » Laat ons vroolijk wezen,
 - » En van 's konings zoon,
 - » De gezondheid drinken!
 - » Laat ons zeggen: leef lang Christianus!
 - » En uw geslacht.
 - » Dat uwe jaren vele zijn!
 - » (Dit wensch ik) Frederik Christiaan en mijn vriend
 - » Peter, die de eerste in Groenland gedoopt zijn.
 - » Ach! dat al onze landgenooten zóó voor God wezen mogen!
- Amna, aja aja, aja aja aja aja, hei!

Red.